

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 141/11

Λουξεμβούργο, 21 Δεκεμβρίου 2011

Απόφαση στις συνεδिकाσθείσεις υποθέσεις C-424/10 Tomasz Ziolkowski
κατά Land Berlin και C-425/10 Barbara Szeja κ.λπ. κατά Land Berlin

Μόνον η διαμονή που πληροί τις διατυπωθείσες από το δίκαιο της Ένωσης προϋποθέσεις καθιστά δυνατή την απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής

Οι περίοδοι διαμονής υπηκόου τρίτου κράτους, οι οποίες συμπληρώθηκαν πριν από την προσχώρηση του εν λόγω κράτους στην Ένωση, πρέπει να συνεκτιμώνται στην ελαχίστη διάρκεια των πέντε ετών, εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης

Οι T. Ziolkowski και B. Szeja, Πολωνοί υπήκοοι, αφίχθησαν στη Γερμανία πριν από την προσχώρηση της Πολωνίας στην Ένωση –αντιστοίχως, το 1988 και το 1989– και έλαβαν άδεια παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, η οποία παρατάθηκε κανονικώς, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο. Το 2005, μετά την προσχώρηση της Πολωνίας στην Ένωση, ζήτησαν δικαίωμα μόνιμης παραμονής στη Γερμανία, σύμφωνα με την οδηγία περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων¹, το οποίο δεν τους χορηγήθηκε λόγω του ότι δεν εργαζόντουσαν και δεν μπορούσαν να αποδείξουν ότι διέθεταν επαρκείς ίδιους πόρους. Προσέβαλαν την αρνητική αυτή απάντηση των γερμανικών αρχών στο αίτημά τους ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων.

Το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Γερμανία), επιληφθέν της διαφοράς, ζητεί κατ' ουσίαν από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν περίοδοι διαμονής που συμπληρώθηκαν στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής μόνο βάσει του εθνικού δικαίου μπορούν να θεωρηθούν νόμιμοι περίοδοι διαμονής κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης. Επιπλέον, ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν οι περίοδοι διαμονής που συμπληρώθηκαν από υπηκόους τρίτου κράτους πριν από την προσχώρηση τούτου στην Ένωση, πρέπει να συνεκτιμώνται στην πενταετή διάρκεια διαμονής για την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής.

Το Δικαστήριο ερμηνεύει, πρώτον, **την έννοια της «νόμιμης διαμονής»** που περιλαμβάνεται στην οδηγία. Διαπιστώνει ότι η τελευταία δεν διευκρινίζει πώς πρέπει να νοείται η φράση «οι οποίοι έχουν διαμείνει νομίμως» στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής. Επίσης, η οδηγία δεν παραπέμπει στις εθνικές νομοθεσίες. Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι αυτή η φράση δηλώνει αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, η οποία χρήζει ενιαίας ερμηνείας σε όλα τα κράτη μέλη.

Συναφώς, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο προσδιορισμός της σημασίας και του περιεχομένου εκφράσεων, ως προς τις οποίες το δίκαιο της Ένωσης δεν παρέχει κανέναν ορισμό, πρέπει να πραγματοποιείται λαμβανομένου ιδίως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου αυτές χρησιμοποιούνται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η οδηγία αποσκοπεί ιδίως στη διευκόλυνση της ασκήσεως του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των Ευρωπαίων πολιτών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης. Συναφώς, η οδηγία καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη της οικογένειάς τους μπορούν να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, καθώς και τις προϋποθέσεις που πρέπει αυτοί να πληρούν για την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής.

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών (ΕΕ L 158, σ. 77, και διορθωτικά ΕΕ L 229, σ. 35, και ΕΕ 2005, L 197, σ. 34).

Εξάλλου, η οδηγία αυτή έχει ως στόχο να υπερβεί την τμηματική και αποσπασματική προσέγγιση του εν λόγω δικαιώματος διαμονής.

Όσον αφορά το συνολικό της πλαίσιο, η οδηγία καθιερώνει σύστημα τριών βαθμίδων, όπου κάθε βαθμίδα τελεί σε συνάρτηση με τη διάρκεια διαμονής στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής, η δε τελευταία βαθμίδα αντιστοιχεί στο δικαίωμα μόνιμης διαμονής, το οποίο εισάγεται για πρώτη φορά με την οδηγία. Το σύστημα αυτό επαναλαμβάνει, κατ' ουσίαν, τα στάδια και τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι νομοθετικές πράξεις της Ένωσης και η νομολογία που προηγήθηκαν της οδηγίας αυτής. Έτσι, πρώτον, προβλέπει ότι οι πολίτες της Ένωσης έχουν δικαίωμα διαμονής στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής έως τρεις μήνες, χωρίς άλλες ειδικές προϋποθέσεις εκτός της κατοχής ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου. Δεύτερον, η απόκτηση δικαιώματος διαμονής άνω των τριών μηνών εξαρτάται από την τήρηση ορισμένων προϋποθέσεων. Για να τύχει του δικαιώματος αυτού, ο πολίτης της Ένωσης πρέπει, ιδίως, να είναι μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος στο κράτος μέλος υποδοχής ή να διαθέτει, για τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του, επαρκείς πόρους, ώστε να μην επιβαρύνουν το σύστημα κοινωνικής προνοίας του εν λόγω κράτους, και πλήρη υγειονομική ασφάλιση εντός αυτού του κράτους². Τέλος, η οδηγία καθιερώνει δικαίωμα μόνιμης διαμονής υπέρ των πολιτών της Ένωσης που έχουν διαμείνει νομίμως για συνεχές χρονικό διάστημα πέντε ετών στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής³.

Όσον αφορά το ειδικό πλαίσιο της οδηγίας, πολλές διατάξεις αυτής εξαρτούν τη διαμονή πριν από την απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής από προϋποθέσεις που είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις της οδηγίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους αυτούς, καθώς και το συνολικό και το ειδικό της πλαίσιο, το Δικαστήριο φρονεί ότι ο όρος «μόνιμη διαμονή», που καθιστά δυνατή την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, έχει την έννοια ότι πρόκειται για διαμονή σύμφωνη προς τις προϋποθέσεις που διατυπώνει η εν λόγω οδηγία (ήτοι, ο ενδιαφερόμενος έχει μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση εντός του κράτους μέλους υποδοχής ή διαθέτει, για τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του, επαρκείς πόρους και υγειονομική ασφάλιση). Κατά συνέπεια, διαμονή σύμφωνη με το δικαίωμα κράτους μέλους, η οποία όμως δεν πληροί αυτές τις προϋποθέσεις, δεν μπορεί να θεωρηθεί «νόμιμη» διαμονή υπό την έννοια της οδηγίας όσον αφορά τη μόνιμη διαμονή.

Το Δικαστήριο καταλήγει επομένως στο συμπέρασμα ότι η τελευταία αυτή διάταξη έχει την έννοια ότι **πολίτης της Ένωσης, ο οποίος έχει συμπληρώσει διαμονή άνω των πέντε ετών στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής βάσει μόνο του εθνικού δικαίου αυτού του κράτους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απέκτησε το δικαίωμα μόνιμης διαμονής εφόσον, κατά τη διάρκεια της διαμονής αυτής, δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που διατυπώνει η οδηγία.**

Δεύτερον, το Δικαστήριο εξετάζει το ερώτημα αν πρέπει οι περίοδοι διαμονής υπηκόου τρίτου κράτους στην επικράτεια κράτους μέλους, οι οποίες συμπληρώθηκαν πριν από την προσχώρηση του εν λόγω τρίτου κράτους στην Ένωση, να συνεκτιμώνται για την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι η Πράξη προσχωρήσεως ενός νέου κράτους μέλους στηρίζεται κατ' ουσίαν στη γενική αρχή της άμεσης και πλήρους εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης στο εν λόγω κράτος, παρεκκλίσεις δε επιτρέπονται μόνον κατά το μέτρο που προβλέπονται ρητώς από μεταβατικές διατάξεις.

Όσον αφορά, ακριβέστερα, τις διατάξεις περί ιθαγενείας της Ένωσης, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι έχουν εφαρμογή από της ενάρξεως ισχύος τους και ότι πρέπει να εφαρμόζονται επί των ενεστώτων αποτελεσμάτων καταστάσεων που δημιουργήθηκαν προηγουμένως.

² Άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38/EK.

³ Άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38/EK.

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται, στην Πράξη προσχωρήσεως, καμία μεταβατική διάταξη που να αφορά την εφαρμογή στην Πολωνία των διατάξεων περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, εκτός ορισμένων κανόνων που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, οι πολίτες της Ένωσης μπορούν να επικαλούνται τις σχετικές με τη μόνιμη διαμονή διατάξεις, αυτές δε μπορούν να εφαρμόζονται επί των ενεστώτων και μελλοντικών αποτελεσμάτων καταστάσεων που δημιουργήθηκαν πριν από την προσχώρηση της Πολωνίας στην Ένωση.

Το Δικαστήριο καταλήγει ότι οι περίοδοι διαμονής υπηκόου τρίτου κράτους στην επικράτεια κράτους μέλους, οι οποίες συμπληρώθηκαν πριν από την προσχώρηση του τρίτου αυτού κράτους στην Ένωση, πρέπει, ελλείψει ειδικών διατάξεων στην πράξη προσχωρήσεως, να ληφθούν υπόψη για την απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" 📡 (+32) 2 2964106